

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliæ Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

§.6. Quia SS. Sacramentum memoriale est Paßionis Dominicæ, totus
Christus in illa omnibus & singulis datur: sicut Paßio pro omnibus &
singulis peracta fuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

quid hoc tantum quandoquidem singuli, dum nobis totus tribuitur Deus verus & vniuersalis terra Rex in SS. Sacramento, in corpore suo complexuri sumus Regem: & sicut tertium Regem regnant in terra sub omnia hac attrahentes: ita similiter, ne fallar, nos tales Deus pronuntiat, nobis largiendo omnes suas gratias, dona & perfectiones, quandoquidem si rem penitus attendamus: ex eo quod totus nobis tradatur Deus, sequi videatur, quod omnia nobis concesserit: cum nihil simus dicturi, quod nobis nolit esse vtili atri. Suis nobis Angelos mittit custodes, Apostolos praedicatores, Doctores magistros, martyres nos confirmantes, confessarios a peccatis nos absoluentes, Sacerdotes nobis sequestros, sanguinem suum quo lauemur, carnem qua nutriamur, Sacramenta quibus viuamur, passionem suam, cruciatum & mortem, vt eam offeramus in nostrorum scelere remissionem: *Omnia vestra sunt* inquit Apost. *sive mors sive vita, sive mundus sive praesentia, sive futura, sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, omnia vestra sunt.* Extulit nos in Reges, dediditque vt in terra regnemus, ex eo quod in nobis regnet se nobis communicans, vnde constat, quod nobis vt propria assignaret omnia, cunctaque nobis deseruient. Duo Reges totum inter se mundum partiti sunt, Christus Dominus noster, & Satanus: differunt personis, & intentionibus ac operibus dissentunt. Dæmon Rex ferus ac barbarus, cui nomen mors & perditio: cuius haec firma sunt vota & iudicia, quibus se perdat, cuius opera ad destruendum tenent, furandum & occidendum: auferit agique vt gratiam amittamus, & ius quo laetabamur, ad caeli gaudia, vita nobis percat spiritualis, charitas euanescat, pignus ipsius stellis pretiosius, dona dilapidemus Spiritus S. quorum singula cunctis praeponderant creaturis.

Hoc euidenter nobis constat in prodigio illo: omnem etenim illi consumpsit substantiam, quam paternis secum extulerat latibus, quem illis iam exutus crudeliter nimis excepit, passusque est fame inuerrere. Vah Regem adeo immitem! Porro Christus Dominus noster Rex est oppellus conditionibus commendabilis, & operibus diuersis laudabilis: cuius intentio nostram spectat salutem, cuius studium nobis vitam procurat perpetuam: cuius nomen est saluator, redemptor, & iactura nostrae damni que reparator: cuius opera sunt beneficia, diuinæ gratiae collatio, & in eadem consecratio, vt eo magis nobis ius ad aeternam gloriam asseratur; auget

in nobis charitatem, diuinis nos cumulat donis, tribuit quicquid habet, imo seipsum in singulos effundit: quia hæc communicatio consistit, in eo quod ipse in nobis regnet: unde nobis tribuit vitam quam in se complectitur: *Ego veni vt vitam habeant, & abundantius habeant.* Cum enim sit vita Dei concessa in SS. Sacramento, facit vt velut Dei viuamus: *Et qui manducat, me viuet propter me:* Dignitate ceteris creaturis eminentiori, eum velit omnia esse nobis propria.

§. 6. Quia SS. Sacramentum memoriale est Passionis Dominicae, totus Christus in illo omnibus & singulis datur: sicut Passio pro omnibus & singulis peracta fuit.

Multas ac preclaras adducit D. Tho. congruentias quibus probat SS. Sacramentum esse memoriale Dominicae Passionis, & eorum aliquibus probat quod consistat in eo quod homo per illud se Christo perfecte vniat, secundum quod perfectius particeps fit fructuum Passionis eius: *Eucharistia est Sacramentum Passionis Christi: pro vt homo perficitur in vnione ad 3. p. q. 73. Christum passum.* Vnde cum charitas vinculum sit, securitas nexuque perfectionis, & Sacramentum hoc Sacramentum sit charitatis, proculdubio maiori certitudine nos participes efficit Dominicae Passionis, cum per illud vniamur Christo multo perfectius quam per reliqua Sacramenta. Hoc concessio ex eo ipso quod videmus in Passione Domini, possumus cognoscere quantum in illo nobis Deus largiatur. Quinimo hæc principalior fuit ratio, ob quam Christus hoc SS. instituerit Sacramentum: vt nimirum memoriale legitimum relinqueret ineffabilis beneficii quod nobis per illam contulit, cum in illo plura consideremus ex eius Passione. Deinde Christus hoc idem precepit tempore institutionis illius: *Hæc quæsumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Ex quo conclusit D. Paul. quod semper dum communicas memoriale, representatum ac demonstratum exhibeas mortis ac Passionis Domini: *Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis mortem Domini annuntiabitis.* Hæc omnia comprehendit D. Thom. his verbis: *O sacramentum consuetum in quo Christus sumitur, recollitur memoria Passionis eius.*

Non pauca eaque singularia continet Passio Christi mysteria, quorum primicerium hoc statuumus:

IX. Erros quoque negamus.

1. Cor. 3.

X. Deus & dæmon duo Reges sub contrarij.

1. Cor. 10. 10.

22. 40

D. Tho. 3. p. q. 73. ar. 3. ad 3.

Luc. 22. 19

1. Cor. 11.

T 3

tuimus : quod taliter illam ordinaverit ad omnium hominum salutem in communi, vt singulis in particulari profuerit, ac si pro illo solo Christus passus fuisset : effectus proprius hic est omnipotentia Dei, infinita sapientia, ac immense bonitatis : nec enim minorem singuli fructu ex illa hauserunt, ac omnes simul coniunctim.

Matt. 10. 41. Hoc Christus indicavit quando de morte sua locutus fuit : *Veni filius hominum dare animam suam redemptionem pro multis.* Locus hic non

culibet obuius est, sed illum exponit praesens argumentum : *Redemptio enim*, inquit, *pro multis.* Quid hoc Domine mihi? Numquid Passio tua ac mors omnibus erat profutura? Hoc nobis alle-

1. Cor. 15. ruit D. Paul. *Pro omnibus mortuus est Christus.*

Isai. 53. 6. Et Isai. longe ante dixerat: *Deus posuit in eo iniquitatem omnium nostrorum* : pro omnibus peccatis nullo excepto. Si hoc ita sit, quomodo dicit Christus *Pro multis?* Ad huius enodationem SS.

Doctores multas praeserunt quaestiones Theologicas. Vnde dicunt aliqui significare, quod licet mortuus esset pro omnibus, & omnibus esset eius Passio profutura quantum ad sufficientiam, multis tamen tantum quoad efficaciam. Explicant alij quod terminus hic *Multis* in S. eloquio comprehendat terminum *Omnis*; & ita dicitur e uoluerit mortuus est pro omnibus: omnes hae expositiones doctae sunt & securae.

1. Cor. 15. Porro singulare quoddam honore mysticum ex D. August. scilicet *Pro multis* significare pro varijs, ac diuersis, quodq; pro singulis eorum tota Christi passio peracta fuerit : quia singulis ipsa profuit, ac si pro omnibus Christus mortuus fuisset. Dux exercitus generalis iacet multos sibi subesse milites Domine magna tibi necessaria est patientia, magna prudentia qua cum tam multis conuerseris eosque dirigas. An ergo omnes non gubernat? Vtique: verum illo verbo significat, vt ad regendam tantam varietatem conditionum, cuique se contemperando ac si sola esset, qua cum opereretur conuersari, eamque gubernare, maxima requiritur sapientia ac prudentia, qua singulorum se conformet conditionibus.

Eodem igitur modo Christus eminentiam exponit diuinae sapientiae in eo quod taliter SS. suam disposuit Passionem, quod cum esset pro varijs distinctisque peccatoribus : hoc enim significat *Pro multis*, tota tamen ita singulis profuerit, ac si pro vno tantum mortuus fuisset. Deinde haec eadem formula D. Paul. opponens redemptionem & obedientiam Christi, culpae & inobedientiae Adams, sic ait : *Per inobedientiam*

Rom. 5. 19.

vnius hominis, peccatores constituti sunt multi. Non quod omnes non fuerimus peccatores quia *Omnis in Adam peccauimus* : sed vt declaret, quod ex primo peccato, seu prima transgressione tanta varietas ac multitudo criminum ac peccatorum, vt in eorum singulis tantum ediderit stragem, ac si vnus tantum in Adam peccasset. Ita similiter Christus pro multis passus est quia mortuus est pro omnibus, qui varij erant & differentes peccatores, quibus singulis fructus mortis eius accersit, ac si pro illo vnico mortem pertulisset. Ea de causa omnis alij S. Ecclesia Passionem Domini vocat beatam de enim inter missarum solemnitas legitur : *Sub hoc memores Domine nos seruis tuis tam beatae Passionis.* Vt in aeternis Missae Collectis : *Filius tuus beatae Passionis nos reparas.* Beata? Vnde illa precor beatitudo? quoniam protypum ponit sui summis miseriae, quae vnum pollet opprimit tot calumniae appetitum, tot ignominiae licentiam, totque cruciatibus expositum, quales Christus tolerabat. Porro dixeris illam infamiam & maledictam quandoquidem per illam implebitur illud Ap. St. *Christus factus est pro nobis maledictum*: quod ita probat: *Quia scriptum est: Maledictus omnis, qui pendet a ligno.* Crux autem non nisi sentina habebatur & a quo doctus infertur.

Verum tamen proprie nomen illi assignat beatitudinis, ab ipsa quippe pendet omnis gloria & beatitudo sanctorum vel de causa effectum, etenim pro singulis eorum tolerata, totaque oblata pro debitorum eorum solutione perfecte potuit illos ab omni genere liberare calamitatum, atque in statum introducere beatitudinis. Appellavit D. Gregor. peccatum Adams : *Fuit culpa*, tantum qua occasio fuit, vt talem haberemus Redemptorem, qualem nos habuisse gaudemus, nempe filium Dei, si solus in hoc occasione tantib; bonis, quamuis in se mala esset, nos tamen illi conuenit felicitas, quanto magis beati dicitur Passio Domini, quae occasio tantum non est, sed causa vera omnis beatitudinis & gloriae Sanctorum tota oblata pro singulis quasi pro vnico cuiusque beatitudine tantum fuisset offerenda? Hinc alia proinde ratio, cur dicatur beata scilicet quia participat & includit in se virtutem Dei, illamque operatur ad modum formaeque beatitudinis. Illam autem, scribente Ap. St. Deus ita perficit, vt *in Omnia in omnibus*, nam licet omnibus deum in communi, hoc ita sit vt licet cum differentia secundum cuiusque merita, sit tamen pro multis, vt modo

modo dicimus, particulariter tota est uno quoque in singulari, ac si pro vniuerso fieret: nec enim cum Deus dicitur amplius, nec auariter frequentius, nec cognoscitur distinctius, nec curaret diligentius, ac si illi soli & non alteri (nihilbet se communicaret). Hoc idem complectitur Passio Redemptoris: Erat omnia in omnibus: quidquid enim in ea Christus pertulit, totum tibi contulit, & pro tuis peccatis in particulari, ac si solus fuisset in mundo, nec fuisset amplius pro te, nec offerretur quantum est ex parte sua: maiori effectu pro te, nec te diligeret affectuosiore, ac si pro omnibus immolaretur.

Hic congruenter intelligendum est, quod dum Christus passus est, non tantum considerant & precoribus habuit omnes homines conuictum & generaliter, eorumque peccata cumulatim sed quod particulariter te, & te, & me sibi proposuerit, utaque peccata propria, meaque similiter, ea omnia & singula eorum considerans cum omnibus suis circumstantiis & qualitatibus ita in particulari & distincte ac diu sum, ac si illa sola fuissent in mundo, & pro illis solis pati debuisset, atque ad eorum redemptionem, quae tota hac certitudine & singularitate pendit, mortem accepit: eamque Patri suo paterno consecrauit: quem tanta pro nobis patientem considerantes, hoc illi dicere possumus, cum D. Aug. eadem contemplatione distento: *Cum cunctis praesidens, cunctorum curam agens, se gressus meos semper asque consideras, Et super custodiam meam vigilas, veluti si totius creatura tuas soli & terre oblitus, tantum me solum considerares, Et nihil tui cura sit de alijs. Totus tu, totum me semper consideras, ac si nihil aliud considerandum haberas.*

Hae igitur omnia quae consideras in Passione Domini, considera in SS. Sacramento, & insignent miraberis inter, utrumque proportionem, atque hinc colliges quam congrue dicatur memoriale Passionis Domini, pro tanto quod in illo mysterium nocetur omnium principale. Decretum Dei sapientia cibum homini preparare, in quo totus Christus omnibus, traderetur hominibus, totaque eius diuinitas eo modo, ut singulis nihil minus traderetur quam omnibus, nec omnibus simul quodquam amplius quam singulis, totumque sic daretur singulis, ac si alteri non esset concedendus: Sumus vnus, sumus mille, tantum illi, quod vnus ille, cecinit D. Thom. Et licet singuli distinguantur conditionibus, singulis quantumlibet diuersis ac varijs totus traditur Christus, totum eius corpus, anima & diuinitas.

Vnde dicere possumus quod sit *Pro multis*. Quia licet pro omnibus sit, est tamen pro multis, utempe varijs ac differentibus: quia vnicuique iuxta particularem suam conditionem in eorum datur Christus, ac si pro illo tantum fuisset institutum.

Cumque pariter virtutem habeat satisfaciendi pro peccatis, posintque homines in eo remissionem assequi peccatorum, ita sicut peccatum consistit in multis & diuersis peccatoribus: ita in SS. Sacramento multa sunt, diuersae ac variae formae virtutis pro omnibus satisfaciendi, & pro singulis tanta excellentia ac dignitate, ac si tantum pro illo peccato debuisset satisfacere: quia rationem habet sacrificij & talis sacrificij, ut iam illud quod offertur quam persona illud offerens, in quantum representat personam Christi, valentem habet & dignitatem infinitam: quia est ipse filius Dei sub Sacramento quem in incremento hoc iuramus sacrificio. Et velut infinitum ac indivisibile, cui traditur in illo, taliter illi traditur, ut nihil in Deo sit, quod diuino hoc Sacramento non contineatur, vel per virtutem Sacramenti, vel per realem ac indivisibilem concomitantiam, ut aiunt Theologi, quae est in ipso ad animam & diuinitatem Christi, & ita totus traditur illum accipienti, quasi ceteris nihil in illo esset largiendum. Quod si Passio dicitur beata, partim quia causa est nostrae beatitudinis, partim quia complectitur in se virtutem Dei, quam operatur per modum beatitudinis: teneam quemadmodum in illa nihil est, quod beatis non communicetur, ac si solus ipse eos deberet gaudere: ita similiter pluribus tenis potest diuinum hoc Sacramentum vocari beatum: partim quia fons est gratiae, per quam nobis perueniendum est ad beatitudinem: partim quia ut probat D. Thom. proprius effectus huius Sacramenti hic est, ut qui illud recipit aeternam consequatur beatitudinem.

Et quemadmodum per Passionem suam Christus nobis beatitudinis portas aperuit, iuxta illud D. Paul. *Novi testamenti mediator est, ut morte intercedente. Et. v. p. r. m. s. s. o. n. i. c. m.*, accipientes qui vocati sunt aeterna hereditate: ita similiter per hoc SS. Sacramentum, Christus nobis exliantias patefecit, & tribuens in illo nobis in pugnis suam beatitudinem: prout verba consecrationis eius etiam indicant: *Hic est Calix sanguinis mei, novi & aeterni testamenti: per quem status capitur gloriae, & in ipso totus Deus nobis conceditur, ut in omnibus & singulis sit tantum quantum est.* Ratio haec optime quadrat statui illi.

114
115

116

117

illi felicissimo: nam quemadmodum in illo se totum Deus communicat, sic & in SS. Sacramento nihil sibi reseruat, quod homini non largiatur. Et sicut in celo Deus est *Omnia in omnibus*: Ita hic effici possumus de Christo, ipsum esse omnia in omnibus, cum nullum sit bonum, à cuius consecutione possit homo in hoc caelesti excludi, conuiuio: & sicut Christus ita passus est, ac si pro me unico passus fuisset, totumque sanguinem suum effudisset: ita similiter se tradit homini, corpus suum, animam & diuinitatem, totumque sanguinem suum pretiosum, ac si singulis dedisset: si namque Christus Dominus voluisset tui solius gratia instituire SS. Sacramento, non tibi plura dedisset, quam modo tribuit, nec te fetuentius amasset, nec viciniores habuisset ut tibi faueret, nec oculis suis proximiores quam modo sis: etenim se totum tibi portigeas, nihil habet quod tibi vltius configaret. Et eo modo quo Passione Christi in vitam Dei restitumur, nempe spirituale, quam per peccatum amisimus: ita quoque Christus nobis hic caelestem suam communicat, quæ cum vita sit Dei, etiam eandem in nobis complectimur: *Et qui manducat me vivet propter me.*

8.7. Constringit se Deus in SS. Sacramento venire in pane arilo. & pluvia brevis secundum Isaiam, quo amissam per peccatum vitam Dei nobis restitueret.

Pezuidit vates Evangelicus lacrymas ac moerorem quem excitare poterat hominibus ruina ex peccato proveniens: cum illos gemma speliasset, qua in rebus spiritualibus possidere non poterant presiosorem, hanc autem esse dicimus gratie vitam, est enim vita Dei per participationem quæ in hoc genere non inferioris est dignitatis quam in natura vita naturalis: bonum hinc est quod homines cæteris omnibus proponunt & cuius iacturam etiam à longè precusam lacrymis deplorant irremediabilibus. ut autem lacrymas abstergetet quas hominibus causare posset privatio vite gratie, incipit Propheta verbis demulcere eos consolatorijs, nova quædam proferens gratissima: *Pluram nequaquam plorabis, miserens miserabitur tui*: verba hæc magnitudinem extollunt consolationis & multam Dei erga nos testantur misericordiam, *Ad vocem clamoris tui statim et*

audieris, respondebit tibi. Hoc scito, in tibi verum, laetaberis Deum, ut quam primum petitionis tue vox insonuerit tibi sit responsurus, nec simpliciter, sed hoc quod postulas solamen prestaturus: hoc enim est respondere Dei et alias expellimus: & qualiter fiet hæc consolatio? Et qua ratione leuimè hoc malorum quæ patimur siue vite gratie concedetur? *Et dabit tibi Dominus panem arillum & aquam breuem, & non faciet auolare à te ultra dolorem tuum.*

Leuamentum & malorum nostrorum subidium in eo consistit quod Deus nos hoc concedit: datur panem arillum & aquam breuem seu modicam. An in hoc summa nostra futura felicitas? Vtique: quia hunc maxima bonorum sequitur pars abundantia: *Et erunt oculi tui videntes præceptum domini & dabitur pluuia seminibus tuis abundantius segetibus tuis super terram, & passis terrarum videri, & pinguis.* Sermo hic est de SS. Sacramento: panis etenim est. Christo ipso testante: *Ego sum panis verus qui de celo descendi.* Quinimo ad litteram de illo locutus ait: *Hic est panis qui de celo descendit.* Dicitur ergo panis quia sustentat & nutrit: quia sicut se Christus tradit in illo per modum cibi sui proprium est vitam naturalem conferre: ita & hinc proprium est Sacramento vitam gratie spirituales conferre quam recepimus in Baptismo. Hac ratione D. Thom. D. 2. q. 7. probat conuenientiam ob quam Christus hoc SS. instituit: *Sicut ad vitam spirituales oportet esse baptismum qui est spiritualis generatio, & confirmationem, qua est spiritualis augmentum, ita oportuit esse Sacramentum Eucharistia quod est spirituale alimentum.* Rationes hæc producuntur ex illo quod in vita naturali corpore expectatur, in qua necesse est ut præcedat generatio, nutritio per quam homo vitam recipit corporalem, & sequatur augmentum eiusdem per quod perlicium & aliud alimentum per quod conferatur. Est igitur SS. Sacramentum quod vitam conferat spirituales, & propter hoc vocatur à Propheta panis.

Dicitur quoque aqua quia animam à foribus abluat peccatorum, cum tenuissimo peccatorum sit etiam eiusdem operatio. Et aqua breuis, & panis arillus, partim quia in illo Deus omnia sua comprehendit mirabilia. *Memoriam scilicet mirabilium suorum,* compendium quoddam compositum prodigiorum suorum: ut solemus dicere, breue quoddam memoriale compositum SS. omnium eorumque virtutum ac signorum in breui quadam ac summatia, quam institutum, solemnitate. Partim quia se Deus hic quasi coarctavit quantum potuit. Hoc Osee indicauit: *Deficiam*